

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman volja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman volja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan volja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspeditija v „Kato. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Kopirski se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzema nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 3.

V Ljubljani, v torek 5. januarija 1897.

Letnik XXV.

Državni zbor.

Dunaj, 4. januarija.

V začetku seje spominja se predsednik dne 28. decembra m. l. umrlega poslanca Fürnkranza. Nadalje naznani zbornični predsednik, da sta zakona glede proračunskega provizorija za mesec januarij in glede znižanja cene živinske soli dobila Najvišje potrjenje.

Nujni predlog posl. Steinerja in tovarišev, s katerim se vlada pozivlja, da predloži še v tem zasedanju zakonski načrt glede temeljite preosnove žitnih borz, izročil se je poljedelskemu odseku.

Potem preide zbornica na dnevni red. Na vrsto bi moralo priti poročilo imunitetnega odseka, ali naj se dovoli kazensko postopanje proti poslancem Dötzu, Plassu in dr. Luegerju. Toda radi boleznih poročevalca posl. Hofmoka je moralo poročilo izostati, in zato se nadaljuje budgetna debata, in sicer točka „visoke šole“ in „študijske knjižnice“.

Prvi contra-govornik dr. Kronawetter zahteva reorganizacijo bogoslovnih zavodov. Bogoslovna učilišča naj bi bila prosta škofovega vpliva. Profesorji naj bi bili neodvisni od cerkvenega nadzorstva. Teološke fakultete na vseučiliščih naj se odpravijo, ker vzgoja duhovnikov ni stvar države, marveč dotične konfesije. Konečno graja govornik nedostatke na dunajskih klinikah ter zahteva ustanovitve novih, iz splošne bolnice preloženih klinik. Pohvalno se pa izraža o naučnem ministerstvu, češ da po svojih močeh deluje za pristop žensk na vseučilišča.

Posl. Luzatto se pritožuje nad preziranjem (!) italijanskega prebivalstva in jezika in zahteva, naj se ustanovi italijansko vseučilišče in učiteljišče.

Konečno izjavi, da vladi ne more zaupati; kot Italijan radi preziranja italijanskega rodu, kot izraelit pa radi tega, ker pospešuje (!) razvoj antisemitizma.

Posl. Kaiser zahteva v prvi vrsti, naj se uvrste profesorji na bogoslovnih učiliščih mej profesorje na bogoslovnih vseučiliščih fakultetah. Potem pa preide na vstanove ter očita vladi, da ne postopa pravilno pri razpisu in podeljevanju raznih ustanov, ter jo roti, naj natančneje proučava to zadevo ter se posebno pri družinskih ustanovah bolj ozira na določila ustanovnega pisma.

Nato je odgovarjal naučni minister Gauthsch ter kazal na prizadevanja vlade za povzdigo modroslovskega pouka na gimnazijah, kar se odobrava tudi v inozemlju. Minister izjavlja nadalje, da se ne bode oziral na predlog posl. dr. Kronawetterja, naj se odpravijo vse bogoslovske stolice na vseučiliščih, gledé ustanovitve nove klinike na Dunaju pa izjavlja, da je že izvršen dotični zakonski načrt. Minister omenja novo uvedeni popoldni predavanj na vseučiliščih, katera ustrezajo namenu posebno v sedanjem času splošne zahteve po nadaljni izobrazbi. Delati treba na to, da se omilé ostra nasprotja časa, da ne sovraži brat brata vsled nepredvidnosti.

Za njim se je oglasil še edenkrat poslanec dr. Kronawetter ter govoril za dopustitev žensk do vseh strok sedanjega šolstva in izobrazbe.

Nato se je pričela razprava o členu „srednje šole“.

Posl. Bendel izjavlja v ime nemško-čeških poslancev, da bodo glasovali proti postavki za Celje, in predlaga, naj se glasuje po imenih; poslanec

Foregger pa je predlagal, naj se črta imenovana postavka.

Nato se je debata zaključila. Glasovalo se bo o teh predlogih v jutrišnji seji.

Na interpelacijo posl. Steinerja izjavi načelnik poljedelskega odseka posl. pl. Brenner, da bo napel vse moči, da se dogotovi in zbornici še v tem zasedanju predloži načrt zakona gledé odprave žitne kupčije na borzah.

Posl. Nitsche interpeluje gledé uvedbe naravnostne volitve v kmečkih občinah povodom bližnjih državnozbornih volitev.

Prihodnja seja jutri.

Celovski mestni očetje pa „Südmark“.

Iz Celovca, 3. jan.

Celovski mestni očetje so pri zadnji seji zopet jedenkrat vsemu svetu prav ostentativno pokazali svoje nemško srce. Sto je za podporo „Südmark“-i, bojevitemu, Slovcem nasprotujočemu društvu. Da tako društvo na našem rotovžu vživa kar največje simpatije, je lahko umevno vsakemu, kdor le od daleč pozna celovške „purgarje“. Prejšnja leta je mestni zbor „Südmarki“ dovoljeval podpore po 25 gld. Letos pa se je oglasil nemškonacionalni podžupan dr. pl. Metnic — ki se na vso moč trudi prikupiti kar največ svojim somišljenikom — in predlagal, naj se dá onemu društvu 50 gld. Utemeljeval je svoj predlog s tem, da je „Südmark“ jedino društvo, ki v obrtnih krogih podpira nemštvo (!?), da skrbi za učence in pomočnike in pospešuje težnje nemških alpskih dežel. Mesto bo

LISTEK

Brodnik.

(Zgodovinska povest. Angleški spisala Antonija Klitsche de la Grange; prevel Ivan Čestimir.)

Drugi del.

Goti.

I.

Rim.

(Dalje.)

Odkar so divji barbari napali Italijo, stoloval je cesar Honorij v Raveni. Dejal bi, da ga je, slaboumnega, dušil sijaj prvega mesta tedanjega izobraženega sveta; ali pa je morda bližina Petrovega naslednika budila v njem zavist, ki ni imel niti razuma, niti srca, da osreči svoje cesarstvo. — Pokrajina za pokrajino je padala pod oblast barbarov. V Rimu so zginjale stare politične naredbe, napredovala je samo jedna, namreč božja, nepremagljiva naredba, ki je bila jedina toliko močna, da je krotila divje barbare. Ta naredba je katoliška cerkev, in njej na čelu rimski papež. Sredi najhujših bojev cesarstva se pričinja cerkvena zgodovina. Na čelu prvega jej lista je zapisano z zlatimi črkami: bratska ljubezen, duševna svoboda in junaška vstrajnost mučnikov za Kristusovo vero. Le-ta sveta naredba je v obupnem boju zadobila popolno zmago nad malikovalstvom, in je istotako v hudi borbi proti

krivovercem obvarovala zlato svobodo, kateri so skušali zlomiti krila siloviti vladarji.

Puste in neme cesarske palače niso več razpošiljale svetu zakonov, niti se ni nihče pokoraval sili njih orožja; zato pa se je slabotni glas vatikanskih starčkov razlegal od jednega konca sveta do drugega, krščanska vera je napredovala dan na dan in postala močnejša in krepkejša ko rimske legije.

Honorijeve čete pod Stilikonovim vodstvom so razkropile barbare in dospela do florentinskega ozidja. To pa je bila tudi zadnja zmaga slavnega, toda nesrečnega rimskega vojskovođe, ki je za nagrado prejel najgršo nehvaležnost.

„N.č ni novega pod solncem“, dejal je že modri kralj Salomon; ljudska nehvaležnost je vedno preganjala može, ki so se povzpeli nad navadne ljudi: Scipijon je za nagrado svoje hrabrosti izgubil gospodstvo nad rimskimi legijami; Marij je oplakoval na razvalinah Kartagine nehvaležnost Rimljanov; Stilikon je za nagrado, da je razkropil divje barbare, padel kot žrtva spletk Honorijevega dvora.

Alarik je bil užaljen vsled umora svojega junaškega sovražnika. Da ga maščuje, dvigne se z vojsko proti Rimu. Ko ga je neki puščavnik zaklinjal, naj ne tlači s svojimi barbari zemlje, namočene z mučeniško krvjo, mu je baje odgovoril: „Neka sila me tira nad Rim, in neki tajni glas mi šepče: Razruši oholo mesto!“

Rimljani se prestrašijo in se ne pripravijo v obrambo proti sovražniku.

Slutnja na grozen poraz jim odvzame nekdanjo hrabrost. Kristijani so smatrali ta napad barbarov strašno božjo kazen, pogani pa so mislili po prerokovanju svojih vedeževalcev, da se Rimu bliža pogin.

Alarik prestopi reko Pad pri Kremoni. Raveno pusti za seboj, ne zmené se za Honorija, ki se je zaprl v mesto. Obkoli Rim, meneč, da ga z izstradanjem prisili, da se mu preda. Nenadoma mu prideta na pomoč še dva močna zaveznika — kuga in lakota, ki v kratkem času znatno zmanjšata število rimskih prebivalcev.

Nekega dne, ko je umiralo največ ljudij, je stopala procesija proti baziliki sv. Petra. Tvorile so jo gospe, device in otroci. Procesijo je vodila bogata rimska gospa Marcela, ki je svojo hišo na Aventinu spremenila v samostan svetih devic. Za njo so šle device v belem oblačilu, zagrjnjenega lica; za temi so stopale gospe in udove; slednjic so se vrstile mlade patricijke, okinčane z venci iz belega cvetja. Otroci so bili zadnji.

Pobožne žene so stopale pobešenih očij, misli pa so jim bile pri Bogu. Izmej vseh ste opazili samo dve, — gospa in gospica, — da kraj pota zdihujeta dva bolnika. Sam pogled na njiju je vzbujal v gledalcu strah in trepet: lice jima je bilo pokrito z oteklinami, oči sta imela steklene, roke skrčene. V vsem sta bila podobna mrliču, samo zamolklo hropenje je kazalo, da še tli v njima iskrica življenja, ki boče skoraj ugasnila.

Gospa stopi iz procesije, poklekne kraj umira-

društvu, ki tako „čvrsto“ deluje, gotovo dovolilo podporo.

Tako je besedičil mogočni naš vice-župan, a somišljeniki so mu glasno pritrjevali; kaj sta storila konservativna odbornika, nam ni znano. Čuditi se moramo „najivnosti“ ali pa zlobnosti Metnicovega govoričenja, s katerim je proslavljajal delovanje „Südmarkino“. Ali je res oni jedini „tujec v Jeruzalemu“, da smatra pečetje zloglasnega društva tako — idealnim?!

„Südmark“ in pa — obrt; v kakšni „blagodejni“ zvezi je le-to, vé gotovo učeni dr. Metnic sam. Kolovodje „Südmarke“ pa so si gotovo meli roke, ko so izvedeli, za kako — nedolžne jih imajo neke vrste ljudje.

Da, da, tista velika skrb, katero imajo naši nemški mestni očetje za — nemštvo. Da bi le imeli polovico toliko skrbi za nujne mestne potrebe, kjer jih čaka ogromno dela. Zamudili so obrok, v katerem se je imela odpovedati za mesto zelo kvarljiva pogodba s plinovo družbo. Gospodine Metnic, čemu se takrat niste oglasili?! To bi bil vsekako hvaležnejši in za mesto gotovo koristnejši posel, nego potegovati se za „Südmarko“ in njeno pomočjo — „reševati“ obrtnike! Naši obrtniki res potrebujejo podpore, pa v povsem drugačnem smislu. Židovstvo se v Celovcu razširja na vse strani, jedna trgovina za drugo jim pada v roke in če gre tako naprej, nam bodo v kratkem gospodarji samo še judovski velikaši. Saj se šepeta že marsikaj celo o židovski sinagogi! Zoper te pijavke treba stopiti na plan, gospodine Metnic, pa odločno in neustrašeno, če gre tudi nekoliko težavneje, kakor predlagati podpore za „Südmarko“. Saj menda kot čistokrvni nemškonacionalec vendar ne morete misliti, da se bodo razni Abelesi, Jajtelesi, Šmokelesi itd. itd. ogrevali za — „Südmarko“.

—rn—

Shod volilcev v Ajdovščini.

(Izv. dopis.)

Ajdovščina, 4. jan.

Na večerajšnji dan sklical je naš deželni poslanec in odbornik dr. Henrik Tuma volilni shod v naš trg. Zanimanja je bilo prav veliko, avstrio je iz trga in še več iz okolice toliko poslušalcev, da so bili prostori društva „Edinost“ prenapolnjeni. Kmalu po 3. uri dojdejo v dvorano državna poslanca dr. Gregorčič in Alfred Coronini in deželna poslanca Grča in Tuma.

Predsednikom shodu se izvoli dr. Gregorčič, ki zahvalno sprejme častni posel, predstavi navzočim vladnega zastopnika gosp. Primčiča in po kratkem uvodu dá besedo dr. Tumi.

Govornik hoče naslikati politično konstelacijo ter na kratko pa stvarno poročati volilcem o delovanju deželnega zbora kakor odbora. To si smatra v resno

jočih in privzdigne s krščansko hrabrostjo glavo jednega in drugega nesrečnika.

Gospica v modrem ogrinjalu pohiti za gospo. Nikdo bi v njej ne spoznal Valerije, ki si je nekoč barvala lice, lase zavijala v umetne kite, nosila svilnata oblačila. Toda ona ni bila tako hrabra, kakor gospa, da bi se približala bolnikoma; marveč prestrašena je odstopila in zaklicala:

„Melanija, ta človek je kužen! Prosim te in zaklinjam te, ne izpostavlaj kugi svojega dragoceneža življenja!“

„Ko bi svojega življenja ne izpostavljala nevarnosti, bi ne bilo več dragoceno“, odgovori Melanija. Ko se na to ozre krog sebe, reče z žalostnim glasom: „Moj Bog, pomagaj mi, da prenesem ta dva bolnika v Fabijolino bolnišnico!“

„Nikogar ni blizu“, odvrne Valerija, ozrši se na vse strani.

„Glej, nekdo dohaja!“ vsklikne Melanija in s prstom pokaže na raztrganega starčka, ki je prihajal proti njima.

Bil je Sergij, ki je obstal začuden, ko je zapazil gospo.

„Dragi moj“, reče mu Melanija; „pomagaj tema nesrečnikoma; plačilo za to ti ne odide.“

Sergij ne odpre ust. Že se je pripravljaj, da vzdigne v svoje naročje jednega izmej okužencev; toda Melanija ga opomni:

„Priatelj, ne stavi za plačilo svojega življenja v nevarnost. Pomisli dobro; kajti vedi, da s tem, da se ju dotakneš, lahko sam naležeš grozno bolezen.“

(Dalje sledi.)

dolžnost, dokler živa zaupanje svojih volilcev. Kar se javno deluje, to naj se tudi očitno poroča in kritikuje.

Naše politično delovanje se je v zadnjih letih predrugačilo. Imeni dr. Tonkli in dr. Gregorčič povesta vse. Ne kratijo se zasluge prvemu, priznavamo radi marsikatero vrline dr. Tonkli-ju, a ko se je narod oklenil dr. Gregorčiča, podali so se bolj na praktično stališče. Naša deviza je za narod, ne za osebne koristi, pušča se na stran vsako načelo, ki nima praktične vrednosti (!). Stara stranka je v pičlem številu še ostala, pri zadnjih deželnozborskih volitvah je dva svoja kandidata poslala v zbornico. A sedaj, ko se je volilno gibanje in razburjenost polegla ter se bolj trezno in premišljeno sodi, upamo, da se oklenejo sedanjih naših voditeljev, grofa Coroninija in dr. Gregorčiča. Z njima je tudi govornik pričel svoje politično delovanje in le z njima hoče tudi vztrajati, dokler mu volilci naklonijo mandat.

V goriškem deželnem zboru delovati je težko. Italijani imajo deset poslancev, a mi štejemo tudi deset glasov, absolutne večine ni, in brez kompromisa z ono stranko ne moremo kaj doseči. Zalibog da nam gre tako trda, da moramo žrtvovati devet reči, predno dobimo jedno. Razpustil se je bil deželni zbor, ker nismo mogli več v takih razmerah delovati, sklenili smo bili: rajši nič, kakor pod takimi pogoji. A tudi letos kaže, da ne pridemo daleč. Glavna stvar je bila slovenska obrtna šola. Italijani imajo davnej svojo. Za njo prispeva država s tisoč goldinarji in dežela plačuje za njo drugi tisočak. Dandanes se sploh poudarja: zboljša naj se obrtni stan. Kje se bode pa pričelo zboljšanje, če ne pri šoli? A ko smo mi stavili nasvet, jednako kakor našim nasprotnikom naj se da tudi nam slovenska obrtna šola, niso hoteli o tem nič slišati. In vendar smo Slovenci po prebivalstvu v večini in največ davka plačujemo mi. Tudi glavno mesto Gorica dobiva le od Slovencev svoj dohodek. Vipavska dolina in soška pa Brda jo ohranijo, od Furlanov nima nič, a denar nosijo v mesto, psovke pa za to dobé. Njeni prebivalci so Slovenci ali pa mešane krvi, pristnega italijanskega življa je bore malo v naši metropoli. Gotovo ima Slovenec pravico, v glavnem mestu živeti in se duševno razvijati. A goriški zastopniki in poslanci iz Furlanije niso hoteli nič vedeti o naši slovenski obrtni šoli. Še le s pomočjo virilnega glasu prevz. knezonadškofa smo dobili večino za to.

Kaj je naše novo vodstvo doseglo, je znano iz časnikov. Podpore po soški dolini, pri cestah pri Gradiški izposlovala sta naša državna poslanca. Za vaš okraj je posebno imenitna nova vipavska železnica. Več let se je že v ta namen zborovalo in prosilo, a ko je nazadnje se začela progá meriti, bilo je preveč koristolovnih peticij. Vsak bi jo rad vidil zvižgati pred svojim pragom. A kjer se dva prepirata, se tretji smeje. Ministerstvo je tolikanj ložje ostalo pri svojem načrtu, ker tako različnim željam nikakor ni moglo ustreči. Zato bode speljana železnica do Ustja, to se ne da več predrugačiti. Vlada od tega ne odstopi, ker jo hoče podaljšati do Postojine. Ajdovščina s tem ne bode na škodi, ker bode imela svojo tovorno in osebno postajo.

Veliko je še dela pri naši deželi. Poglejmo pri šolstvu. On kot deželni odbornik lahko s pristnimi podatki postreže. Doklade za šolske potrebe na zemljiški davek znašajo 65 odstotkov. Torej jedini poljedelec mora vzdrževati učitelje in skrbeti za druge primanjkljaje. Trgovci, tvornice ne prispevajo nič in vendar jednako uživajo dobroto šole, kot kmet. Mesto svoje šole samo vzdržuje. Ni nam mogoče za učitelje prej kaj storiti, dokler se ta davek drugače ne razdeli. Vse potrebščine naj bi se razdelile na celo deželo, dežela pobira hišni, obrtni davek, ima dohodek od pive, mesa itd., s temi svotami bi se veliko ložje operiralo in enakomerneje naložilo breme in za najslabše plačano učiteljstvo kaj storilo. A temu se vedno upira italijanska stranka. Nazadujemo v zdravstvenem oziru. Ko bi ne bilo tvornice tukaj, bi v Ajdovščini ne imeli zdravnika, v tominskem okraju imajo 36 kilometrov daleč do zdravnika. Da bi se vpeljali okr. zdravniki kakor na sosednem Kranjskem, ne dovoli nasprotna stranka. Skrbite za se, nam pravi, mi imamo zdravnikov preveč.

Kako dobro bi bilo na gospodarskem polju, ko bi bila deželna zavarovalnica proti ognju, proti neugodam pri živini in drugo. A vsak poskus je zastoj, znan je opetovani odgovor: nam ni treba vaše pomoči, pomagajte si sami.

Vkljub tem neugodnim razmeram moramo vztrajati, tirjati vedno in vedno, da se nam da, kar nam po božjih in državnih postavah gre. Bodimo le složni in jedini, oklenimo se mož, ki dosedaj vodijo našo politiko, po složnem, vztrajnem naporu pridemo do svojega namena. (Govorniku kličejo navzoči „živio“ za njegov 3/4urni govor.)

Profesor Berbuč govori o volitvah v 5. kurijo. Gospod ima prijeten močan glas, in gladko, brez spodtikleja mu teče beseda. Prav na drobno kaže, kako je presvitli cesar naročil že pokojnemu ministru Taaffeju, naj kaj stori za manj premožne posestnike in delavce, da se je za njim trudil Windischgraetz, a Badeni dosegel. Nova volilna pravica ne jemlje nič starim opravičencem, a nove ustanavlja, ki so spolnili 24. leto, ako ni pod varhom, ali toliko ubog, da ga občina podpira, ali če je njegovo premoženje prišlo na boben, ali če je bil občutljivo kaznovan, za 10 let ne sme voliti. Tako pridobimo 72 novih poslancev, vseh skupaj bode po novi postavi 425 sedelo v drž. zbornici.

Goriška dobi le enega poslanca. Tega boste volili, kakor je bilo do sedaj navada. Ako ima občina 500 duš, voli jednega zaupnega moža pri županiji, šteje 751 prebivalcev, odbere dva volilna moža itd. Ti vsi zvolijo pri glavarstvu ali na drugem določenem kraju enega poslanca. Kdo bode pri nas izvoljen? Slovenec ali Italijan? Preračunjeno je natančno po občinah, da imamo Slovenci 254 volilnih mož, a Italijani samo 174.

Daleč jih toraj prekosimo, ako smo složni in edini, je zmaga naša. Prav lahko pa propademo, ako si bomo v laseh. Znano je, da je tretji v miru molzel kravo, ko sta se dva kmeta za njo prepirala in je eden vlekkel za roge, drugi za rep. Zato priporoča tri načela, katerih se moramo trdno, nepogojno držati in ta so:

I. Edinost in sloga, ker smo na šest dežel Slovencev razdeljeni, bomo propadli, ako med sabo ne bomo složni.

II. Edinost in sloga. Tudi v peti kuriji propademo, ako to načelo zgrešimo.

III. Edinost in sloga. Naši poslanci bodo veliko ložje kaj dosegli, ko se bodo opirali na edinost in slogu svojih volilcev. Sedaj imamo vzorno vodstvo, delajo in trudijo se na vsak dan za nas, to hvaležnost jim skazujmo, da se ne bomo za malenkosti prepirali, temveč kot veriga sklenjeni stali za njimi. (Dobro! Živijo!)

Dr. Gregorčič pojasnuje, kako je z vipavsko železnico. Novi konzorcij tako posluje, da je upati v kratkem ugodnih vspehov. Država se zanima za to podjetje in ona je gotovo glavni in odločilni faktor. Dežela je že dovolila določenih 100.000 gld., gre se še do tega, da spravimo 50.000, katere naj dajo interesenti. Do sedaj imamo že 42.100 gld. zagotovljenih; bila bi že svota skupaj, ko bi ajdovska tovarna se odločila. Ona je začetkoma obljubila 10.000, a zato tirjala kolodvor blizu predilnice, in da njeni zastopnik sedi v upravnem svetu. A to se nam je zdelo preveč umazano. Druge občine so obljubile brezpogojno lepe svote n. pr. Dornberg 10.000, Bilje 6000, in vendar ne bodo imele toliko koristi od nje, kakor veliko podjetje vaše fabrike. Toliko so tarnali, ko je pogorela, da ne kaže je zopet sezidati, ker privoz premoga in bombaža stane toliko, da komaj konkurira z drugimi vrstnicami. Sedaj ko ji kaže tolika polajšava, pa hoče z malo svoto, katero daruje, imeti upljiv pri upravi železnice. Upravni svet bo štel komaj kakih 5 mož, a ko bi za vsakih 10.000 gld. dali enega zastopnika, bi moralo biti 15 gospodov v upravnem svetu. Vendar določno še ni odgovorila, pričakujemo pa, da bode prispevala z znatnim zneskom in da ajdovska občina še bolj poviša svoj prispevek.

V 8 dneh pričakujemo, da vse občine dopošlejo svoje zaveznice, v drugih 8 dneh upamo, da bode svota 50.000 zagotovljena, potem dobe vsi tiskane pole, da pri deželnem odboru dobe potrjenje. Da se bode naglo vršilo, bode preskrbel navzoči deželni odbornik dr. Tuma. Kjer ne bode denarja v zalogi, posodila bode goriška hranilnica „Moud“ in zopet bode dr. Tuma posredoval, da se bode cenovno in na kratko vse dovršilo. Ko imamo to v redu in so podrobni načrti zgotovljeni, potrdi železnično ministerstvo novo progó, katere se še enkrat po izvedencih pregleda, da delo razpiše. Tukaj bode treba skrbeti, da pride vse domačim podjetnikom v roke; ako bi tukajšnji delavci ne mogli izvršiti, pride jih lahko s Krajskega, posebnó s Pivke, da nam denar ne vhaja čez mejo. (Dobro klici.)

Sprejme se resolucija, katera vse to radostno jemlje na znanje, ob enem izreka zaupanje in zahvalo vsem slovenskim poslancem. Oglasi se Ajdovski nadučitelj gosp. Bajt. Dve občini ste tesno skupaj Ajdovščina in Sturije, žalibog da pripadati vsaka drugi kronovini. Vsaka ima svojo dvorazrednico, za kateri prispevati z doneski, a vendar onega sadu ne uživati od tega, kakor bi ga lahko. Koliko bi se več doseglo, ako bi se šoli združili, pri isti gmotni podpori bi imeli lahko štirirazredno ljudsko šolo. En učitelj mora sedaj poučevati v treh oddelkih; ko se z enim peča, ne morejo drugi tako doseči smotra, kakor bi ga lahko. Seveda bi bilo zato potreba ravno za ta slučaj premeniti deželno postavbo, in kakor je znano, bila je vlada temu načrtu naklonjena, ko se je pred leti o tem govorilo. Takrat so zidali na obeh straneh novo šolsko poslopje, a Ajdovščina ni hotela čez Kubelj. Sturije ne na Goriško, sredi vode, na mostu, pa ni bilo mogoče zidati šole. Sedaj sprevidujejo, da bi bilo tako združenje le plodonosno za naš trg, kakor za sosedne Sturije. Prosi toraj poslance, da bi to podpirali, ako bi katerikrat prišlo na dnevni red v zbornici. Tudi kupčijska in obrtniška šola bi bila tu prav na mestu. Le en učitelj bi zadostoval, da bi preskrboval dveletni poduk, ene bi dopoldne vežbal, druge popoldne učil. Stroški bi ne bili veliki, ker bi gotovo visoka vlada tako podjetje podpirala, a dobiček za naš okraj velik, ko je toliko obrtnije in kupčije. (Se soglasno sprejme.)

Ajdovski župan g. Godina se sklicateljem shoda zahvaljuje, da so se potrudili sem, ob enem jih prosí še nadaljne naklonjenosti in podpore.

O 1/2 6. uri zaključí gosp. dr. Gregorčič volilni shod.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. januarija.

Celje znova v nevarnosti. V današnji seji državnega zbora se bode odločilo, ali naj imajo štajerski Slovenci nekaj slovenskih vsoprednic na celjski gimnaziji ali ne. Da bi se nemškimi zagrizencem posrečilo prodreti s predlogi, ki merijo na to, da se črta jedenkrat za vselej za celjske slovenske vsoprednice določena sicer neznatna svota, na to skoro ni misliti, kajti večina avstrijskega parlamenta ima menda še toliko črta pravičnosti v sebi, da se ne bo dala preslepiti takim teutonskim kričačem. Vsekako pa je značilno postopanje nekaterih nemških poslancev in v večrajšni seji so nastopili kar trije navdušeni zagovorniki „zatiranega“ nemštva. Posl. Bendel je izjavil v ime nemško-čeških poslancev, da bodo glasovali proti postavki za Celje, jednako je storilo nekaj drugih poslancev, posl. Foregger pa je predlagal, naj se kratkomalo črta ta črna točka v proračunu. Jednako na potu je slovensko-nemška gimnazija v Celju tudi poslancem v štajerskem deželnem zboru. Dr. Derschatta et consortes so v zadnji seji z največjo navdušenostjo dokazovali, da Nemci ne marajo več prenašati sramote, kakoršuo jim provzročila „slovenska“ gimnazija v Celju. Na vse take neslanosti bi bilo odveč obširneje odgovarjati, ker se je že itak dovolj pisalo in govorilo v tem oziru. Najumestneje je nasproti takim predrznostim zabeležiti nastopno resnico: Ko bi se celjski nemčurji vsaj polevico toliko trudili za najnujnejše potrebe „nemškega“ Celja, kakor se to dogaja proti par slovenskim vsoprednicam, bi Celje ne bilo danes v tako neugodnih sanitarnih razmerah, kakor je.

Židovsko časopisje in — novi topovi. V zadnjem času so objavljali dunajski židovski listi raznovrstne manjše ali večje članke o nameravani nabavi novih topov za naglo streljanje, za kar se bo potrebovalo približno 80 do 100 milijonov goldinarjev. Ta vest se je razširjala na vse strani in se je prebivalstvo pripravljalo na to novotarijo nekako tako, kakor pravišja borzno časopisje svoje zaslepljene prijatelje na kako novo osnovo. Sicer bi ne bilo za Avstrijo nič nepričakovanega, ko bi vojna uprava nekega lepega dneva zopet zahtevala kako večjo svoto od davkoplačevalcev, posebno še, ker se naše delegacije prav nič ne upirajo takim zahtevam. Toda vkljub glasnemu kričanju liberalnih časnikarjev, ki bi bili radi napeljali vodo na svoj mlin, se jim ni posrečilo, prepričati prebivalstva o resničnosti te trditve. Gotovo je namreč, da se ta vest vsaj za sedaj še ne bode uresničila, ker ta novotarija tudi še ne bo tako naglo uvedena v sosednji Nemčiji in Franciji, pa tudi še potem bi ne bilo nujno po-

trebno posnemati „dobri vzgled“, dokler se Rusija zadovolji z navadnimi topovi.

Bolgarija. Po preteku nekaj dnij doleti bolgarski narod izredna „sreča“, ko bo smel v svojo sredino vsprejeti v Rusijo izseljene, oziroma pregnane častnike. Grucev, Bendecev, Stojanov in tutti quanti so deležni splošne amnestije ter dobe poleg tega tudi določeno pokojnino kot nagrado za to, da so se 21. avgusta 1886 vdeležili zarote proti prvemu knezu Bolgarije. S tem pa še ni vse rešeno, marveč je kaj lahko mogoče, da se po preteku nekaj časa vsi uporniki zopet uvrste v bolgarsko armado, v vrste pošteni sinov bolgarskega naroda. Poslednje se da posneti iz neke brzobjavke bolgarskega častnika v Sveden na izseljenega častnika v Moskvi, v kateri mu naznanja, da je rešeno pereče vprašanje in so zagotovljene pomiloščenim častnikom jednake pravice, kakor jih uživajo njih tovariši v bolgarski armadi. Za Bolgarijo to seveda nikakor ne bo častno. Vsi pošteni Bolgari se upirajo takim sklepom, toda kaj se če, ko imajo državno krmilo v rokah največji prijatelji Rusije in se klanjajo vsakemu njenemu migljeju. Bivši vojni minister Petrov je raje odstopil, kakor da bi glasoval za načrt rusofilov. Odpadnik in sedanji ljubljenec Rusije, knez Ferdinand bo morda še obžaloval ta nepremišljen korak, a bo najbrže prepozno.

Senatske volitve v Franciji. Včeraj so se vršile v Franciji volitve za senatsko zbornico. Izvoliti je bilo treba, kakor smo že poročali, jedno tretjino, to je 93 senatorjev. Volilci treh departementov so se podali na volišče. Zmagala je republikanska stranka, ki šteje sedaj blizu jedno dvanajstotico članov več, kakor pa poprej. Menarhisti so izgubili osem sedežev, kar je gotovo zelo potrdilo orleanskega vojvodo, ki se je do zadnjega nadejal povoljnega vspeha. Radikaleci so bili v jednem oziru še na najboljem stališču, kajti prebili so volitveno borbo brez izgube, a tudi brez dobička. Tem večji je pa njih moralni poraz, kajti na te volitve so stavili največje nade, ki so jim pa vse splavale po vodi. Z večrajšnjim dnem so si domnevali začetek popolne preosnove senata po svojih nazerih. Preosnovo uprave, dohodninskega davka in več jednakih sprememb so nameravali izvesti radikaleci v bližnji bodočnosti. Njihovi nasprotniki se seveda veselijo tega moralnega poraza, ker vedo, da še ni napočil čas, da se popolno prevredí sedanji francoski senat.

Carinska zveza mej Norvegtjo in Dansktm. Zuano je še, da so se Švedci mnogo trudili, da bi dosegli carinsko pogodbo s svojimi mejaši. Toda vse pogajanje je bilo brezvspešno, kajti Norvegtja ni hotela ničesar slišati o zahtevah sosedne jej Švedije ter se obrnila raje do Dancev. V Kodanju so baje z veseljem vsprejeli predloženi načrt. Ker sta oba naroda majhna in proizvajata raznovrstne izdelke, jima je s tem omogočeno skupno postopanje in mejsebojna podpora. Ta zveza je pa tudi prvi korak k popolni ločitvi mej Švedijo in Norvegtjo tudi v političnem oziru.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. januarija.

(Kmetijske zadruga) so se na Bavarskem v zadnjih letih zelo razvile. Opirajo se skoraj povsod na Raifajzbove posojilnice. Vseh zadrug je okoli 1500, ki so združene v deželno zvezo. Skupno naročevanje blaga se je v zadnjih 2 letih popetorilo. Za svoje pridelke imajo 9 velikih skladišč, kjer imajo na prodaj: žito, klavno živino, krompir, drva, in hmelj. In pri nas? — Nič! — Mi čakamo, da se gospodarsko še bolj pogreznemo, potem bomo pa pričakovali odrešenika. Ali se mi slovenski kmetje ne moremo organizovati v zadrugah, da bi sami si gospodarili? Ali mi nimamo ničesar na prodaj? Mar nimamo komu prodajati? Mar ne potrebujemo ničesa! — O, nič, čakajmo, bo že bolje! — Zid je že tukaj! P.

(Krščanska škola“ pedagogijsko-naučni list) bode naslov šolskemu listu krščanskega duha, ki bo imel namen širiti ideje katoliške cerkve in pospeševati koristi hrvatskih učiteljev. Izdajal ga bo katehetski odbor v Zagrebu. Urednik novemu listu bo g. Ante Jagar, upravnik pa g. Matija Seigerschmied, katehet pri milosrdnicah v Zagrebu. — Cena listu 2 gold. celoletna; list izide 10. in 25. dan vsakega meseca. — Novemu šolskemu listu želimo tudi Slovenci najboljšega vspeha.

(Slovensko gledališče.) Za današnjo premijero Parmove opere „Ksenija“ kakor tudi za Vrhlic-

kega veseloigro „Osveta Katulova“ se kaže živo zanimanje. Jutri na praznik Sv. treh kraljev, se bode zopet igrala opereta „Mam'zelli Nitouche“. Prihodnja slovenska predstava bo potem v nedeljo.

(Potres.) Iz Črnomlja, 3. jan.: Tu je bil potres dne 3. jan. zjutraj dvakrat. Nekoliko pred 1/2 11. in nekaj po 11. uri. Slišali so ga mnogi. Drugi je bil močnejši.

(Iz ljubljanske okolice) se nam poroča: V nedeljo je preteklo 25 let, odkar g. Gregor Trdina, voditelj lesne kupčije v Bežigradu, služi v družini umrlega R. Tavčarja. Družina Tavčar-Zhuber je kaj lepo priznala zvestobo, udanost, neumorno delavnost moža-poštenjaka, ker je priredila v svojih prostorih njemu v čast domačo veselico ter mu izročila v navzočnosti njegovih prijateljev v spomin krasen prstan. Tudi mi želimo, naj Bog občespoštovanega gospoda Terdino ohrani še mnogo let.

(Darovi.) Za monsign. Jeranovo dijaško mizo: G. Fr. Apericus iz Dražgoš 3 gld.; č. g. Anton Jamnik, župnik v Sorici 5 gld.; č. g. Mih. Sajc, župnik v Stangi 1 gld. — Za pogorelce v Hrenovicah: Prelat g. dr. A. Čebašek, kanonik v Ljubljani 5 gld. — Bog plačaj!

(Nesreča.) V Jelovici se je dne 30. decembra ponesrečil štirinajstletni dečko Alojzij Mohorič iz Podblice. Vozil je hlode in pri tem se je jeden prevrgel nanj in ga do smrti pobil.

(Iz Spodnje Idrije) se nam poroča: O Božiču gredo navadno ljudje kam drugam za praznike obiskat svoje znance, ali pa iz družega namena. Tako smo slišali, da jih je prišlo nekaj v Idrijo. K nam so prišli le dijaki, dva gimnazijca in jeden pripravnik. Dokler ni bilo nobenega ptujca ali tudi domačina iz tujine k nam, bilo je vse mirno. Še celo „Delavec“ je pustil našega kaplana pri miru. Niso se pa še dobro nazaj vrnili ptuoci, je že prinesla „židovska podgana“ dopis iz Spodnje Idrije. Mogoče je prišel iz Idrije kakšen maček, da je pri nas lovil miši in jih poslal podgani na Dunaj. Vsaj po mišje diši ves dopis. Dopisnik pravi, da je rekel kaplan na prižnici, da mokračji ne poznajo toliko dostojnosti, ker so poprej pasli krave in koze, da bi se vsi, ki smo ga slišali, o odpustkih; povedal, da se dobi tudi odpustek za krščanski pozdrav: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Rekel je tudi, da se ljudje nikdar in nikakor ne smejo sramovati tako pozdravljati. Če se kdo tega pozdrava sramuje, se sramuje, da je kristjan. Tako je govoril kaplan; dopisnik pa, kateri kaplana gotovo ni sam slišal, pravi, da ste pasli krave in koze in ne poznate toliko dostojnosti, da bi se mi odkrili. — Napiše druge nerazumljive neumnosti. Sumničiti nočemo nikogar za dopisnika — le to se nam čudno zdi, zakaj so prišli dogodki iz meseca novembra minolega leta še le po novem letu na vrsto. V tem je toraj nekaj vzrokov; mislimo, da smo opravičeni. Mokrački list tudi pravi, da je kapelan dne 26. novembra k sebi klical dva dečka, jih psoval, pretepaval in jednemu skoro nos odbil. Naravno, ker sta bila dečka socialističnih starišev. „Delavec“ nas je s tem zelo podučil. Nikakor in nikdar si nismo mogli misliti, zakaj so pri nas otroci tako popačeni. „Delavec“ nam pove. Kapelan je moral klicati k sebi 13 do 14letna dečka-učenca, da bi preiskoval zaradi posilnosti. Da bi bil pa naš kapelan res tako grozovitno delal z dečkoma, bi ga bili mokračji že pozobali. V šoli se je jedenkrat samo dotaknil nekega otroka, takoj se je poklical zdravnik, da bi naredil spričevalo; ko pa zdravnik ni mogel nikakoršnega spričevala narediti, niso še vendar mogli mirovati, tožili so kaplana sedaj na krajni, sedaj na okr. šolski svet, seveda brez vspeha. V nedeljo, dne 3. januarija 1897 imelo je naše bralno društvo letno zborovanje. Prišlo je k zborovanju okoli 18 udov. Ostalo je menda vse pri starem. Upamo, da se bodo izbrisali iz društva taki, ki so dobri in že sedaj jemljejo na dom le dobre časopise. Menimo, da ne bodo več s svojimi denarji drugim pomagali k slabemu časopisju. In res, čemu bi bili pol tičji, pol miši? Čemu bi ostali v sredi med pravimi, zavednimi katoličani in med liberalci in še hušimi njih otroci — mokračji. Bodimo ali krop ali voda, ne pa mlaka! Mislimo, da nas je dovolj, da si osnujemo tudi svoje katoliško društvo, z liberalci in mokračji nobene zveze! Posnemajmo v „korajži“ mokračje. Malo jih je, samo štiri poznamo mi: S mona Kavčiča, Franca Carla, Andreja Levina, Franca Sedeja, neke v Kanomlji — a upajo ti veliko. Tem je le za oslovo

senco, pa se tako poganjajo. Cemu bi mi ostali mrzli, ko je v nevarnosti naš častni blagor in večna sreča.

* * *

(Tretji mednarodni semenj za kmetijske stroje) C. kr. kmetijska družba na Dunaju priredi od 4. do 9. maja 1897 na Dunaju tretji mednarodni kmetijski semenj, ki bo spojen z vinsko razstavo, oziroma vinskim semnjem. Semenj za kmetijske stroje ima namen, tako poljedelcu dati priložnost, da na najboljši način zadosti svojim potrebam, kakor kmetijska društva poučiti o najboljših sistemih. Prijave je na prijavnica do 15. marca poslati odboru. — Dunaj, L., Herrengasse 13.

(Nedopustno nabiranje s kepo.) Neki Karol Barolin na Dunaju je pričel nekakšen poseben način nabiranja s takozvano kepo za ustanovitev 50 otroških bolnic vsako s 50 posteljami v večjih mestih po kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru. Vsled razposlanega poziva naj bi se končne pole pošiljale deželnim načelnikom dotičnega upravnega ozemlja. Takšno nabiranje je pa nedopustno, ker se ne da nadzorovati. Zategadelj je c. kr. ministerstvo za notranje stvari že pričelo kazensko postopati zoper Karola Barolina zaradi neupravičene prireditve javnega nabiranja. Zatorej svoje častite bralce opozarjamo na to, da takšno nabiranje ni dopuščeno, ter dodajamo opazko, da državna uprava ne more prevzeti nobenega poročila za to, da bi se dotični darovi za namenjeno ustanovo res izročili in da bi se navzlic temu dospeli nabrani doneski v namene otroških bolnic res porabili, če bi darovalci posameznih doneskov v dobi jednega leta ne zahtevali nazaj. V zadnji namen pa bi se morali darovalci primerno izkazati.

(Iz Celovca) dne 3. januarija: Prihodnje dni pojde zopet po nas! V soboto je ustanovni shod nove tukajšnje ženske podružnice „Südmark e“, kjer se bodo vse nemške in ponemčene Amazonke zbrale na vojsko zoper nas. „Res ad triarios venit“, pravili so stari Rimljani; da bi se sprebudil kak strohneli rimski vojščak tam na Gosposvetskem polju, v starem Virunumu, videl bi, kako je v naših političnih bojih na nemški strani stopil namesto nekdanjih triarjav lani in nežni ženski spol!! Nas hočejo ugnati s kuhalicami, s šivankami in drugim uprav nežno-spolskim orodjem. Ali nas bodo v soboto res ugnale, vam sporočim prihodnji teden, če nam ne vzamejo sape. — Prihodno nedeljo pojde „bauernbund“ rogovilit med Slovence na Rudu pri Pliberku. Zadnji poraz gotovih ljudi še ni streznil. Pričakujemo, da jih iztrezni — bodočnost! Vederemo! —rn.—

(Nemška šola v Ljutomeru.) Poroča se nam, da so v Ljutomeru pri nemški ne bodigatreba ljudski šoli razpisali službo za drugega učitelja, da torej nameravajo razširiti šolo v dvorazrednico. Vidi se nemčurjem, kako hité, da bi še rešili nemštvo v tem kraju, toda zastoj, kajti čim bolj bodo hiteli, tem bolj bodo zatrjevali prislovico: Mrtvi hitro jašejo.

(Ljudski učitelji na Irskem.) Protestantka, liberalna učiteljska društva so si na vso moč prizadevala, da bi pregovorila katoliške irske učitelje, da naj več ne podučujejo veronauka; vsled tega je poslal episkopat lani katoliškim učiteljem pismo, v katerem jih po očetovsko svari pred hudobnimi prijatelji. Nato so zagotovili vsi katoliški irski učitelji jednoglasno, da se zavedajo dolžnostij, katere morajo spolnovati iz ljubezni do episkopata. K temu opomni katoliški šolski list: „Katoliški učitelji si štejejo v veliko čast, kakor na Irskem, tako tudi v družih deželah, če jim da cerkveno oblastvo s cerkvenim poslanjem dovoljenje, da smejo podučevati tudi krščanski nauk“. Taki so učitelji junaškega, značajnega irskega naroda.

(Iz Prage) 31. dec. Izvoljen župan dr. Srb se je odpovedal. To dejstvo napolnuje vsakoga s čudnimi čustvi. Staročeška stranka je imela vendar večino v občinskem zboru, zato je smela potegovati se za svojega pristaša, a izvoljeni Staroček se svojemu častnemu mestu odpove! Staročeška glasila so doslej pisala v tem smislu, da naj bodo odgovorni za vso politiko Mladočehi. Kako je bilo to mišljeno, dokazuje današnji faktum: pokopani so Staročehi, a ž njimi vred Mladočehi. Po tolikokrat brezuspešni županovi volitvi, ko je bil dr. Srb „začasno“ izvoljen, so zapustili Mladočehi ostentativno mestno dvorano, se odpovedali svojim funkcijam in zdaj se odpove izvoljeni Staroček svoji izvolitvi. Pri tem se ne moremo iznebiti misli, kakor da je na njega

vplivalo žaganje „Nar. L.“: „brezobzirno in brez milosti bomo zasledovali njegove korake, vsaka, i najmanjša stvar se bode morala temeljito prerešati itd.“ Naj si piše glasilo staročeške stranke, da se je zgodil Srbov odstop iz miroljubnih namenov, naj govori o tem, da se Mladočehi s svojim postopanjem sami bijejo, ostane faktum, da so Mladočehov, izmed katerih so se mnogi svojim funkcijam odpovedali, bojé, a da se bojé tudi svojih nekdanjih privrženecv — sedaj klerikalcev. Odstop Mladočehov iz mestnega sveta se je sprejel molčé. Ako bi to bila istina, to je, ako bi se ne bili Staročehi zamenili, ne bili bi novega kompromisa delali! Z Mladočehi niso mogli hoditi, s klerikalci niso hoteli, za to so propadli. Vsaj so imeli dosedaj v mestnem zboru večino! — Pustimo! Mesto „Čeha“ so začeli izhajati „Katoliški Listy“. Res je stal „Čeh“ na braniku katoliških idej, a vendar ni mogel zastave zmagovalno nositi, mnogo mu je manjkalo. Sedaj, ko se je združil z „Več. Nov.“ ter izhaja kot jutranji dnevnik, bode popolnoma drugače. Tako zvani „konservativni“ časopisi, ali imenujmo jih tukaj „staročeški“ časopisi (jih je večina take baže) so priporočali še celo zadnji Zolov roman „Rim“, najhujši pamflet svoje vrste. „Kat. Listy“ so se postavili bolj na socijalno-versko narodno stališče, ter bodo delovali vedno in vselej, da se češki narod v teh ozirih povzdigne. Ako pomislimo, da popusté naši poslanci i najsvetejše naše ideje, narod zadržaje, moramo pač o njih rodoljubju dvomiti, a tudi, če hočejo narodu s svojimi poti in načini koristiti, se jako motijo. Pri nas imamo vse polno raznih dobrodelnih zavodov, dolžnost vsakega društva bi bila jih podpirati. Evo, kako se podpira zavod za slepce! Neka gospa je priredila koncert v korist zavoda slepcev in dosegla je res dosedaj nepričakovan uspeh. „Češka hravnica“ (morda se ji slabo godi!) je zahtevala za dvorano „Rudolfinum“ 111 gld. za tisti večer. Umetniki, ki živé od naroda, in kako jih narod časti, so zahtevali za sodelovanje 10 — 40 gld., in dobiček — je bil velik deficit! Zato, živelo novo glasilo katoliške stranke!

(Du Bois-Reymond.) V soboto 26. pr. m. je umrl v Berlinu veleučeni Du Bois Reymond, globok mislec, ki je — redka prikazen med učenjaki — prišel do prepričanja, da je vse človeško znanje še prav plitvo. „Ignorabimus“ — izrazil se je nekoč in isto misel potrdil v svojem spisu „o mejah naravnega spoznavanja.“ Kako pomembna je taka sodba iz ust moža, katerega spoštuje in občuduje ves učeni svet kot modroslovca, naravoslovca in akademika! Du Bois Reymond je bil 78 leten starček in na berlinski „alma mater“ več desetletij univerzitetni profesor. Pretečeno leto odložil je mesto vseučilišnega tajnika zbog visoke starosti. V jeseni je zbolel in — sedaj ga je zagrnila gruda. V torek, 29. pr. m. je imel veličasten pogreb, katerega se je vdeležila ogromna množica prebivalcev.

Društva.

(Vabilo na Božičnico,) katero priredi katoliško društvo za mladeniče svetih treh kraljev dan, 6. januarija t. l. ob 8. uri zvečer v dvorani katol. rokodelskega doma Komenskega (Poljske) ulice št. 10. — Vspored: 1. Iv. Miletič: „Tamburica“, koračnica. 2. Ant. Foerster: „Božična.“ zbor. 3. Iv. pl. Zajc Gutschy: „Nočni stražari“, tamburaški zbor. 4. G. Ipavec: „Vse mine“, četverošpev. 5. J. Bartl: „Sto čutiš?“ tamburaški zbor. 6. Anton Nedžad: „Zvezna“, zbor. 7. M. Mayer: „Hrvatsko narodno kolo“, tamburaški zbor. 8. Govor. 9. „Crevljari“. Vesele igra v treh dejanjih. — Priredil J. Strukelj. 10. Srečolov. Tamburaške zbere izvaja tamburaški klub „Zvezda“. Prostovoljni darovi se za društvene namene hvaležno vsprejemajo. Vabilo je ob jednem vstopnica.

(Vabilo) na božičnico, ki jo priredi katoliško društvo za delavke v sredo, dne 6. januarija 1897. leta, ob 6. uri zvečer v društveni dvorani na Žabjaku št. 8. — Vspored: 1. P. A. Hribar: „Društvena“, poje zbor. 2. Radoslav: „Sveti večer“, prednaša M. Lovše. 3. Beethoven: „Sveta noč“, poje zbor. 4. „Gospod, v Tebe upal bom“, prednaša M. Klepec. 5. L. Belar: „Mi ustajamo“, poje zbor. 6. Volarič: „Čolnčku“, poje zbor. 7. Nedved: „Po zdrav“, poje zbor. 8. Volarič: „Moja domovina“, poje zbor. 9. „Glas vesti“. Igrokaz v štirih dejanjih. Spisala I. S. — Vstop je dovoljen društvenim članom in p. n. povabljenim gostom. — Vstopnina: udom 10 kr., neudom 20 kr., sedeži 30 kr. — Dohodek se porabi v podporo bolnim društvenim članom. — K obilni udeležbi uljudno vabi

odbor.

(Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Postojni.) Novoletnih voščil so se odkupili v prid naše družbe nadalje p. n. gg.:

Burja Ivan, Ekel Karol, Ponebšek Ivan, Primožič Leopold, Sajovic Janez v Slavini, Stare Fran, Vičič Antonija, Ružička Ivan.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda na Vrhnikih.) Od novoletnih in godovnih voščil so se na Vrhnikih odkupili na korist družbe sv. Cirila in Metoda p. n.: gospodje Košir, Petrovič, Skvarča in Smolnikar; rodbine Brilejeva, Bučarjeva, Dolenceva, Fröhlichova, Grudnova, Gabrijel Jelovčeva, Kavčičeva, Kotnikova (Mirke), Levstikova, dr. Maroltova, Ogrinova, Mih. Tomšičeva Tršarjeva, Žitkova (Vird) in Zupneva ter udje katoliškega društva rokodelskih pomočnikov.

(Občeni zbor kmetijske podružnice v Sv. Križu pri Litiji) se je vršil dne 29. m. m. v šoli, kakor zadnjič, tako tudi zdaj pri prav pičli udeležbi. Kdo je temu kriv, ali načelstvo, tu ne bomo razmišljali. Predsednik poroča, da so prodali podružnični svet v Gobjeku, in kupili bliže Sv. Križa svet za trtnico in drevesnico. Nekdo omenja, da kupljeni svet ne bo prav dober za trtnico, ker se mora za nasad ameriških trt globoko kopati, kar tam ne bo mogoče, ker je svet skalnat. Nadalje so se razgovarjali, kako začeti z delom za trtnico in drevesnico, določiti, v katere vasi naj se dá stroj za čistitev žita, koliko naj udje in neudje plačujejo, kako dobivati modro galico.

(V korist družbi sv. Cirila in Metoda) odkupili so se čestitanja ob novem letu v Kranju sledeči p. n. gg.: dr. Babnik J., Bregant M., Cerman J., Crobath Fr., Dralka J., Drukar A., Florian K., Fock Iz., Gärtner Fr., dr. Globočnik E., Globočnik V., Killer J., dr. Kokalj A., Kokalj R., Končeg J., Korošec A., dr. Korun V., Krenner J., Krisper B., Lavrenčič A. s soprogo; Luznar Fr., Majdič J., Majdič Jos., Majdič V., Maselj I., Matajc L., Mayr P. ml., Mayr P. st., Mayr M., Omersa Fr. z družino; Pavšar T. ml., dr. Ferde Fr., Pezdič L., Pirc C., Pleteršnik J., Polak Ferd. Praunseis L., dr. Prevc Fr., Prevc V., Pretnar I., Pučnik K., Puppo K., Rakovec A., Rakovec Iv., Rhar St., Rus V., Sajovic Frd., Sajovic Fr., Sajovic J., Stritof A., dr. Šavnik E., Šavnik K., Sinkovec A., Šiška I., dr. Štampihar V., Tomišek I., Uranker Fr., Valenčič I., Završnik K., Zotmann K., dr. Zmavec I., Žumer A.

(Slov. plan. društvo) naznanja, ker so mu došla vprašanja, na katera odgovarja, da znaša letna članarina za rednega člana 3 gl. — Novi član plača razun tega še 1 gl. pristopnine. Ustanovni član plača enkrat za vselej 30 gld. — Pri tej priliki razjasnuje se še dotično naznanilo v zadnji številki „Planinskega Vestnika“ v tem, da podružnični člani plačujejo članarino dotični podružnici, kjer so vpisani, ne pa osrednjemu društvu v Ljubljani. Podružnični člani se tedaj „Vestniku“ priloženih nakaznic za upošiljanje podružnične članarine ne morejo posluževati, pač pa za upošiljanje kakega prispevka za stavbo Triglavске kočé, kar se naj na odrezku nakaznice omeni.

Telegrami.

Dunaj, 5. januarija. (Poslanska zbornica.) Postavka za celjsko gimnazijo se je pri glasovanju po imenih odklonila s 109 proti 98 glasovom. Proti postavki so glasovali: levica, nemško-češki poslanci, nemški nacionalci, krščanski socialisti; za postavko pa: Poljaki, Mladočehi, konservativci in Jugoslovani. Italijani in pristaši katoliške ljudske stranke so bili odsotni. Po odklonitvi je zaklical posl. dr. Šusteršič: „To je sramota za nemški narod“, poslanec Russ pa je ugovarjal temu vzkliku. Predsednik je pozval posl. dr. Šusteršiča k redu. Nato se je vsprejela manjša svota proračuna. — Posl. Hallwich in tovariši so interpelovali pravosodnega ministra radi odgovora na interpelacijo z dne 14. aprila 1896. leta glede ustanovitve okrožnega sodišča v Trutnovu in vprašali, jeli vlada sedaj voljna v smislu vladne predloge z dne 4. aprila 1893 odkazati novemu sodišču v Trutnovu izključno nemške sodne okraje. — Posl. Kušar, Ferjančič in tovariši so stavili nujni predlog, v katerem se vlada pozivlja, naj stori potrebne korake, da se ljubljanskim obrtnikom povodom potresa dovoljeno brezobrestno posojilo prične vračevati šele s 1. januarijem 1901. O tem predlogu se razpravlja koncem seje.

Dunaj, 5. januarija. Postavka Celje je odklonjena s 109 glasovi proti 98. Proti so glasovali: nemški liberalci, nacionalci in antisemiti; veliko slovanskih poslancev je bilo odsotnih, mej njimi Višnikar, Borčič, Bulat; Švegel je glasoval z „ne“, kar je

vzbudilo pri Slovencih ironično odobravanje. Vspeh glasovanja je levice burno pozdravila. Dr. Šusteršič je zaklical: „Sramujte se vi, prijatelji omike“, na kar ga je predsednik pozval k redu. Katoliška ljudska stranka bila je odsotna. Štajerski konservativci Kaltenegger in predarlski krščanski socialisti Kohler sta glasovala za postavko.

Vratislava, 5. januarija. „Schles. Ztg.“ poroča, da je umrl v Baškovu na Poznanjskem princ Henrik XIII.

Pariz, 5. januarija. Po uradnih poročilih je bilo izvoljenih pri včerajšnjih volitvah v senatsko zbornico 69 republikancev, 13 radikalcev, 3 socialisti in pa 12 konservativcev. Constans je propadel.

Madrid, 5. januarija. Uradna brzojavka z Manile javlja, da so včeraj po vojnem pravu ustrelili 13 oseb, ki so se udeležile zarote.

Madrid, 5. januarija. V zadnjem boju ob reki Pasit na otoku Manili je padlo na španski strani 10 ubitih mož in 20 jih je ranjenih, vstahi so pa izgubili 32 mož in imajo mnogo ranjencev.

Sevila, 5. januarija. Četa roparjev je planila na vlak, ki je vozil srebro, ter ga vrgla s tira. Služabniško osebje je komaj ubežalo.

Havana, 5. januarija. General Weyler se je povrnil s potovanja po nevarnejih krajih.

Zobobol olajšujejo

zobne kapljice lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), katere so bile odlikovane z Najvišjim priznanjem Nj. c. in kr. Visokosti prejasne gospé prestolonaslednice-vdove nadvojvodinje

Štefanije.

Steklenica velja 20 kr.

126 (50-44) 6

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
IZ GIESSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
ki se po izreku medicinskih avtoritet s posebnim vspehom rabi pri boleznih: motenem prebavljenju, želodčnem kataru, slabem želodcu, pomanjkanju slasti do jedi, zgagi itd., ter katarih v sapilih, zasliženju, kašlju in (III.) hripavosti. 4 1
Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

Umrlj so:

2. januarija. Makso Bischof, pomožnega uradnika sin, 7 mesecev, Stari trg 28, božjast.

3. januarija. Ana Suhadole, delavčeva žena, 73 let, Sv. Petra cesta 70, ostarelost. — Ursula Grebenc, delavka, 36 let, Kurja Vas 4, jetika. — Albin Porenta, krojačev sin, 2 meseca, Karlovska cesta 3, broncho pneumonia.

4. januarija. Marija Schubert, spravodnika hči, 23 let, Gosposke ulice 3, jetika. — Neža Verhovc, lončarjeva hči, 2 leti, Streliške ulice št. 8, serophulose. — Karol Widmayer, črkostavec, 22 let, Martinova cesta 29, jetika.

Tržne cene v Ljubljani

dné 30 decembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	8	20	Špeh povojen, kgr.	—	66
Rež, „	6	30	Surovo maslo, „	—	74
Ječmen, „	5	50	Jajce, jedno „	—	38
Oves, „	6	—	Mleko, liter „	—	10
Ajda, „	7	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, „	7	—	Telečje „	—	60
Koruza, „	5	50	Svinjsko „	—	60
Krompir, „	2	20	Koštrunovo „	—	36
Leča, hktl.	11	—	Piščanec „	—	45
Grah, „	10	—	Golob „	—	15
Fižol, „	9	—	Seno, 100 kgr.	2	6
Maslo, kgr.	—	90	Slama, 100 „	2	25
Mast, „	—	70	Drva trda, 4 kub. m.	7	—
Špeh svež, „	—	62	„ mehka, 4 „	5	—

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
4	9. zvečer	742 7	-3.9	sl. jvzb.	skoro jasno	
5	7. zjutraj	744 0	-7 7	sl. svzh.	jasno	0.0
	2. popol.	743 7	-2.2	sl. jug	jasno	

Srednja večerajnja temperatura -3.9°, za 1.2° pod normalom.

Dominik Demetz

podobar in izdelovatelj oltarjev
St. Ulrich, Gröden (Tirolsko)

se priporoča častiti duhovščini za napravo:

kipov, svetnikov, križev, božjih grobov, reliefov, križevih potov, oltarjev, prižnic, spovednic, krstnih kamnov itd.

v vsakoršnem slogu in lesu s finim barvanjem in pozlačenjem pod skromnimi in realnimi pogoji.

Za res umetniško izvršitev dajem popolno poročstvo.

Ilustrovani ceniki in proračuni na zahtevo brezplačno in franko.

Spricelo!

Jemljem si čast, v imenu tukajšnjega samostana Vam izreči popolno zadovoljstvo z lepim kipom sv. Frančiška, ki ste ga nam napravili, ter našo cerkev zelo zaljša. 685 12-7

V Lincu, dné 6. maja 1896.

P. Klet Hirnschrott O. C., gvardijan.

Krčmarji in zasebniki, kateri želé kupiti

pristna, naravna vina,

obrnejo naj se do 781 15-7

Pavla Sponza

v Rovinju v Istri,

kateri dá popolno jamstvo za pristnost njegovih vin. — Na željo vpošlje vzorce belega in „moscato rosa“, terana in belega isterskega vina.

Preč. duhovščino še posebej opozarja na svoja naravna pristna vina za uporabo pri daritvi sv. maše.

Trnkóczyja
ustna voda

steklenica 50 kr.,

Trnkóczyja
prašek za zobe

škatljica 30 kr.,

kakor tudi

vse medicinično-kirurgične in pharmaceutične preparate, specialitete itd., dietična sredstva, homeopatična zdravila, medicinska mila, parfumerije itd. itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani 769 7

lekarniške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy v Ljubljani na Kranjskem,
Viktor pl. Trnkóczy na Dunaju, Margarethen,
Dr. Oton pl. Trnkóczy na Dunaju, Landstrasse,
Julij pl. Trnkóczy na Dunaju, Josefstadt,
Vendelin pl. Trnkóczy v Gradcu na Štajerskem.

Pošiljatev z obratno pošto.

Pri 8 3-1

J. Zalazniku

v Ljubljani na Starem trgu št. 21

dobivajo se od praznika sv. Treh Kraljev nadalje

vsaki dan

izvrstni sveži pustni krofi.

Najbolje priporočena za preskrbljenje vseh kurznem listu naznanovanih manic in vrednosti

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

i Bazirk

Stefansplatz

Nr. 11. Parterr-

Zobozdravnik A. Paichel

Pod Trančo št. 2, poleg čevljarskega mostu, I. nadstropje

ustavlja na najnovejši in najboljši način

umetne zobe in zobovja

brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije.

Odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živoa. 818 (2)

Svetovno ime

ruskim galošem in obuvalom za sneženo vreme

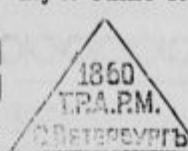
utemeljila je edino vže od 1860. leta delujoča

Št. Peterburška tovarna galoš

Pri naročevanju ne zadošča samo označenje „ruskega“ obuvala, marveč zahtevajo naj se edino le

Peterburške

z varstveno

galoše

znamko,

812 6-1

in za inozemstvo le pe- „najboljše“ gumijeve

terburški tovarni za izdelke podeljenega

cesarskega

ruskega orla

Na Dunaju in v provinci dobé se v vseh boljših prodajalnicah, kjer se trži s čevljarskimi, gumijevimi izdelki in z modnim blagom za gospode.

Vozni red

avstrijskih državnih železnic,
veljaven od 1. oktobra 1896.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednje-evropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

- Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Dunaj via Amstetten.
- Ob 6. uri 15 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto
- Ob 7. uri 10 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Amstetten na Dunaj.
- Ob 12. uri 55 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.
- Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.
- Ob 4. uri popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru. Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevic, Plzenj, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
- Ob 6. uri 30 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo Mesto.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

- Ob 5. uri 52 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipsije, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischla, Aussee, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.
- Ob 8. uri 19 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 11. uri 25 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Genova, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella na jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca Pontabla.
- Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 4. uri 55 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.
- Ob 8. uri 35 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 9. uri 4 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Ljubnega, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

- Ob 7. uri 23 min. zjutraj v Kamnik.
- " 2. " 05 " popoldne " "
- " 6. " 50 " zvečer " "

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

- Ob 6. uri 56 min. zjutraj iz Kamnika.
- " 11. " 15 " dopoldne " "
- " 6. " 20 " zvečer " "

Konsumno društvo v Cirknici pri Rakeku razpisuje

službo komija-poslovodje.

Plača in kavecija po dogovoru. Prošnje takoj na društvo. 6 5-2

Jako fino, garantirano pristno

belo in črno vino

ima na prodaj 7 1-1

Ivan Kocian

Žirje, pošta Sežana, Primorsko.

Cena litru 24 kr.

Razprodaja se od 56 litrov naprej.

Katoliška Tiskarna

priporočila ra-novrstine

vizitnice

po nizki ceni.

Ravnokar je izšel

X. zvezek

Kalan: Povesti.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr.

Dobiva se v Katoliški Bukvarni in Tiskarni. — Dobé se tudi še vsi zvezki razven prvega in drugega.

Dne 5. januarija.		Dne 4. januarija.		Kreditne srečke, 100 gid.	
Skupni državni dolg v notah	101 gid. 85 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gid.	143 gid. 59 kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gid.	138
Skupni državni dolg v srebru	101 " 95	5% državne srečke l. 1860, 100 gid.	155 " 50	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gid.	19
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 90	Državne srečke l. 1864, 100 gid.	187 " 75	Rudolfove srečke, 10 gid.	23
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100 " 95	4% zadolžitve Rudolfove želez. po 200 kron	99 " —	Salmove srečke, 40 gid.	70 " 75
Ogerska zlata renta 4%	122 " 15	Tisine srečke 4%, 100 gid.	137 " 25	St. Genois srečke, 40 gid.	72
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 70	Dunavske vranavne srečke 5%	128 " —	Waldsteinove srečke, 20 gid.	60
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gid.	955 " —	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 " 60	Ljubljanske srečke	—
Kreditne delnice, 160 gid.	377 " 15	Posojilo goriškega mesta	112 " —	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gid.	157 " 50
London vista	119 " 85	4% kranjsko deželno posojilo	98 " 85	Akcije Ferdinandovesev. železn., 1000 gl. st. v.	3440
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 75	Zastavna pisma av. osr zem.-kred. banke 4%	99 " 40	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gid.	435
20 mark	11 " 73	Prijoritne obveznice državne železnice	225 " —	Akcije južne železnice, 200 gid. sr.	91 " 75
20 frankov (napoleonador)	9 " 52	južne železnice 3%	174 " 85	Dunajskih lokal. železnic delniška družba	80
Italijanski bankovci	45 " 40	južne železnice 5%	128 " —	Montanska družba avstr. plan.	86 " 50
C. kr. cekini	5 " 66	solnjskih železnic 4%	99 " 50	Trboveljska premogarska družba, 70 gid.	160
				Papirnih rubljev 100	127 " 15

Nakup in prodaja
zakonitih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za izgube pri krebanjih, pri iztebanju
najmanjšega dobitka.
Kvaliteta izvršitev naročil na borzi.

Manjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visokega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.